

مراکز رشد واحدهای فناور کشاورزی سازمان تات در یک نگاه

مقدمه:

یکی از مشکلات جدی تحقیقات در بخش کشاورزی، رسوخ پایین فناوریها و دانشهای فنی ایجاد شده در عرصه کشاورزی می باشد، بنحوی که تنها ۶ درصد این دانشها تجاری شده و وارد مزارع می شوند. یکی از دلایل مهم این امر، عدم وجود زیرساختهای مناسب تجاری سازی این دانشها در کشور بوده است. مراکز رشد واحدهای فناور یا انکوباتورها، در حقیقت حلقه واسط بین دانشگاهها و مراکز پژوهشی با بخش صنعت و بازار برای توسعه و تجاری سازی فناوریها به عنوان یکی از ابزارهای رشد اقتصاد دانش بنیان در نظر گرفته می شوند. این مراکز با ارائه امکانات و تسهیلات عمومی، زمینه پیاده سازی ایده های نوآورانه و فناورانه و پاگرفتن شرکت های جدید را فراهم می کنند. امروزه استفاده از مراکز رشد، به عنوان یکی از ابزارهای تبدیل خلاقیتها و دستاوردهای علمی و تحقیقاتی به محصولات قابل ارائه به بازار و توسعه کارآفرینی محسوب می شوند. وجود ظرفیت های بالقوه در سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی به عنوان یکی از بزرگترین نهادهای توسعه علم و فناوری در کشور از یک سو و عدم پاسخگویی پارک های علم و فناوری موجود در کشور به نیازهای هسته ها و واحدهای فناور بخش کشاورزی از سوی دیگر، اهمیت و ضرورت تاسیس مراکز رشد کشاورزی توسط سازمان مذکور را بیش از پیش نمایان ساخته است.

دفتر امور فناوری

خبات قادری،
محدثه صداقت،
آفاق فرهاد نژاد،
محمد رضا صفرنژاد

اهم خدمات این مراکز شامل موارد زیر است:

- ▶ تامین محل کار (به صورت اجاره)
- ▶ خدمات آزمایشگاهی، کارگاهی و اطلاع رسانی
- ▶ خدمات مدیریتی، حقوقی، مالی، اعتباری، پروژه یابی و بازار یابی
- ▶ آموزش های تخصصی ویژه و مشاوره
- ▶ سایر خدمات مرتبط با توسعه، رشد و ارتقای واحدهای فناور

نحوه فعالیت مراکز رشد واحدهای فناور

این مراکز با حمایت از کارآفرینان، نوآوران، مخترعان و متخصصان (در قالب شرکت های دانش بنیان) که منابع لازم برای ورود به بخش تولید و صنعت را ندارند، امکان توسعه یک کسب و کار با حداقل مخاطرات لازم را برای آنها فراهم می سازند. این مراکز از حمایت های دولتی برخوردار هستند و دارای امکانات مختلف از جمله خدمات مشاوره ای، آموزشی، اینترنتی برای گروه های کارآفرین می باشند.

وضعیت مراکز رشد واحدهای فناور در سازمان تات

شد. مراکز آذربایجان شرقی و غربی مجدداً در سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ موفق به دریافت مجوز راه اندازی مرکز رشد از وزارت عتف شدند. به منظور ایجاد مراکز رشد در سال ۱۳۹۵ تفاهم نامه مشترکی فیما بین سازمان تات و معاونت پژوهش و فناوری وزارت عتف منعقد شد و براساس آن مقرر شد به مدت ۵ سال ایجاد مراکز رشد کشاورزی با مجوز مشترک سازمان و وزارت عتف باشد. در حال حاضر نیز تعداد ۲۸ مرکز رشد توسط واحدهای وابسته و تابعه سازمان با همکاری پارک های علم و فناوری و یا به صورت مستقل با مجوز شورای گسترش وزارت عتف در حال فعالیت می باشند.

ایجاد مراکز رشد در سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی از سال ۱۳۹۰ آغاز شد. در فاصله سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ برای ۹ مرکز رشد مجوز صادر شد. این مراکز رشد به ترتیب تاریخ دریافت مجوز عبارتند از مراکز رشد خراسان رضوی، آذربایجان شرقی، قزوین، گلستان، اصفهان، صفی آباد دزفول، گیلان، آذربایجان غربی و تهران. برخی از این مراکز رشد، علی رغم دریافت مجوز تا سال ها هیچ گونه فعالیت مؤثری نداشتند، لذا مجوز سه مرکز رشد آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی و تهران لغو

جدول ۱ آخرین وضعیت مراکز رشد کشاورزی سازمان

سال ایجاد	سازمان موسس	عنوان مرکز رشد	ردیف
۱۳۹۲	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	مرکز رشد واحدهای فناور واکسن و سرم سازی رازی	۱
۱۳۹۸	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	مرکز رشد واحدهای فناور علوم دامی	۲
۱۳۹۸	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	مرکز رشد واحدهای فناور گیاهپزشکی	۳
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان البرز	مرکز رشد واحدهای فناور خاک و آب	۴
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان گیلان	مرکز رشد واحدهای فناور بیوتکنولوژی کشاورزی	۵
۱۳۹۸	پارک علم و فناوری استان البرز	مرکز رشد واحدهای فناور فنی و مهندسی کشاورزی	۶
۱۳۹۵	پارک کرمان - واحد رفسنجان	مرکز رشد واحدهای فناور پسته	۷
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان آذربایجان شرقی	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی آذربایجان شرقی	۸
۱۴۰۰	پارک علم و فناوری استان آذربایجان غربی	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی آذربایجان غربی	۹
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان اردبیل	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی اردبیل	۱۰
۱۳۹۳	شهرک علمی و تحقیقاتی استان اصفهان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی اصفهان	۱۱
۱۳۹۰	پارک علم و فناوری استان خراسان رضوی	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی خراسان رضوی	۱۲
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان خوزستان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی خوزستان	۱۳
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان خوزستان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی دزفول	۱۴
۱۳۹۸	پارک علم و فناوری استان زنجان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی زنجان	۱۵
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری دانشگاه سمنان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی سمنان	۱۶

ادامه جدول ۱ < آخرین وضعیت مراکز رشد کشاورزی سازمان

سال ایجاد	سازمان موسس	عنوان مرکز رشد	ردیف
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان سمنان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی شاهرود	۱۷
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان قزوین	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی قزوین	۱۸
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان قم	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی قم	۱۹
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری جنوب کرمان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی جیرفت	۲۰
۱۳۹۹	پارک علم و فناوری کرمان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی کرمان	۲۱
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان گلستان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی گلستان	۲۲
۱۳۹۱	پارک علم و فناوری استان گیلان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی گیلان	۲۳
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان لرستان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی لرستان	۲۴
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان مرکزی	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی مرکزی	۲۵
۱۳۹۶	پارک علم و فناوری استان همدان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی همدان	۲۶
۱۳۹۵	پارک علم و فناوری استان یزد	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی یزد	۲۷
۱۴۰۰	پارک علم و فناوری استان سیستان و بلوچستان	مرکز رشد واحدهای فناور کشاورزی بلوچستان	۲۸

ماه فرصت دارند تا ایده خود را به سرانجام برسانند و در صورت موفقیت به مرحله رشد بعنوان واحد فناور وارد شوند و با بعنوان هسته ناموفق از مرکز رشد خارج شوند. براساس آمار موجود ۶۰ درصد هسته‌های فناور مرحله پیش رشد را با موفقیت گذرانده‌اند و در مقابل ۳۰ درصد از هسته‌ها نیز ناموفق بوده‌اند.

وضعیت هسته‌ها و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد سازمان تات

براساس اطلاعات موجود، تعداد هسته‌های فناور در مرحله پیش رشد از ۱۷ هسته در سال ۱۳۹۳ به ۱۰۶ هسته فناور در سال ۱۴۰۰ افزایش یافته‌اند. در مرحله پیش رشد، هسته از ۳ تا ۶

جدول ۲ < آمار هسته‌های فناور در مرحله پیش رشد مراکز رشد، طی سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۴۰۰

ردیف	تعداد	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰
۱	تعداد هسته‌های فناور مستقر	۱۷	۲۶	۲۸	۷۷	۱۳۳	۹۲	۸۱	۱۰۶
۲	تعداد هسته‌های فناور خروجی موفق	۹	۱۸	۱۹	۴۱	۹۴	۷۳	۵۵	۷۹
۳	تعداد هسته‌های فناور خروجی ناموفق	۵	۷	۵	۳۲	۳۷	۱۶	۲۴	۲۳

مستقر در مراکز رشد موفق به اتمام مرحله رشد خود و خروج موفق از مرکز رشد شده‌اند. همچنین ۱۴ درصد از واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد بعنوان واحد ناموفق از مراکز رشد خارج شده‌اند. سایر واحدهای فناور جذب شده نیز در حال طی نمودن مرحله رشد در مراکز رشد سازمان می‌باشند.

به ۲۳۴ واحد فناور در سال ۱۴۰۰ افزایش یافته‌اند. در مرحله رشد واحدهای فناور از ۳ تا ۴ سال فرصت دارند تا ایده خود را به سرانجام برسانند و موفق به تولید محصول نهایی شوند و در صورت موفقیت و تمایل امکان ورود به پارک علم و فناوری بعنوان شرکت پارکی برای تولید تجاری را دارند. براساس آمار موجود تاکنون ۳۴ درصد از واحدهای فناور

جدول ۳ آمار واحدهای فناور در مرحله رشد مراکز رشد، طی سال‌های ۱۳۹۳ الی ۱۴۰۰

۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	تعداد	ردیف
۲۳۴	۲۲۶	۱۲۹	۱۳۱	۲۱۴	۳۵	۲۸	۹	تعداد واحدهای فناور مستقر	۱
۲۵	۵۹	۳۳	۱۸	۱۷	۱	۲	۱	تعداد واحدهای فناور خروجی موفق	۲
۱۰	۲۶	۱۲	۱۰	۳	۰	۱	۱	تعداد واحدهای فناور خروجی ناموفق	۳

حال حاضر موفق به جذب ۱۲۲۸ متخصص بخش بطور مستقیم شده‌اند. تجزیه و تحلیل نتایج نشان می‌دهد که در صورت توجه و حمایت از مراکز رشد می‌توان شاهد اثربخشی مثبت و موفق واحدهای فناور (شرکت دانش بنیان) در بخش کشاورزی بود.

اثربخشی اقتصادی و اجتماعی مراکز رشد سازمان تات

مراکز رشد کشاورزی زیرمجموعه سازمان تات در طی سال‌های گذشته نقش بسیار ارزشمندی در اشتغال‌زایی متخصصان بخش کشاورزی ایفاء کرده‌اند و این مراکز رشد در